

BJÖRNSTAD

LÄRARHAND- LEDNING

Frågor och lektionsupplägg till boken.

Kassen innehåller:

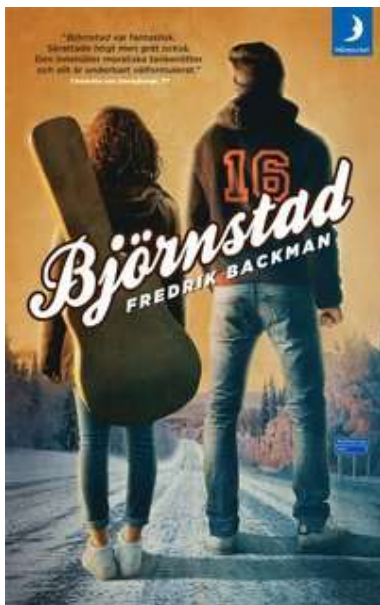
- En klassuppsättning (30 ex.) OBS! Alla böcker är numrerade.
- Frågor och lektionsupplägg till boken

Björnstad - lektion 1

(Beräknad tid 40–60 min, förmåga: Eleven skall läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften)

- Kort genomgång om vem Fredrik Backman är.
- Utdelning av böcker, pocket kostar 55–60:-/elev.
- Efter några minuters bläddrande i boken delas arbetsuppgifterna till bokens början ut

1A (mellansvår) Här nedanför ser du framsidan på boken. Vad tror du boken kommer att handla om, utifrån den?

1B (mellansvår) Det finns en alternativ framsida. Vad tror du boken handlar om, utifrån den?

Kassen innehåller:

- En klassuppsättning (30 ex.) OBS! Alla böcker är numrerade.
- Frågor och lektionsupplägg till boken

1C (svår) Vad fick du för olika tankar om boken när du såg bägge omslagen? Varför tror du förlaget gett ut samma bok med så olika framsidor? Vad är det viktigaste i boken, tror du, utifrån bilderna?

2 (lätt) Boken heter "Björnstad", vilket märkligt namn. Vad får du för bild i huvudet när du hör ordet "Björnstad"?

3 (mellansvår) I förordet står: Till Saga Backman, min farmor, som lärde mig att älska sport. Vilket tyst liv jag hade levt utan det. Jag hoppas att den stora baren i himlen serverar ordentliga dry martinis, och att de alltid visar Wimbledon på storbild. Jag saknar dig. Och till Neda Shafti-Backman, min roligaste smartaste bråkigaste bästa vän. Som lyfter mig när jag behöver det och håller mig på jorden när jag förtjänar det. Asheghetam. - Fråga: Varför tror du Backmans farmor (Saga) och fru (Neda) varit så viktiga för honom vid skrivandet?

4 (lätt) Om du skrivit en bok/målat en tavla/spelat in en film eller liknande. Vem skulle du tacka? för vad? Skriv ett tack på fyra meningar i samma stil som Backman gjorde.

5 (lätt) Första kapitlet är extremt kort: *Sent en kväll i slutet av mars tog en tonåring ett dubbelpipigt hagelgevär i handen, gick rakt ut i skogen, satte vapnet mot en människas panna och tryckte av. Det här är historierna om hur vi hamnade där.*

Vilken människas panna tror du det gäller? Varför tryckte tonåringen på avtryckaren, tror du?

Kassen innehåller:

- **En klassuppsättning (30 ex.) OBS! Alla böcker är numrerade.**
- **Frågor och lektionsupplägg till boken**

Björnstad - lektion 2

(Efter att eleverna läst kapitel 2 och 3 kan de besvara frågorna, se till att frågorna till kapitel 2 besvaras innan eleverna fortsätter med kapitel 3. 30 min. beräknad skrivtid)

Frågor till kapitel 2

1 (lätt) Ett trick för att få läsare att fortsätta läsa är att beskriva något utan att förklara det. Backman beskriver att något dunkar. Förklaringen kommer i kapitel 3, men vad tror du att det kan vara?

2 (lätt) vi får lära känna Maya, är hon en hjälte eller skurk i berättelsen? Vad tror du? Motivera.

3 (lätt) vi får även lära känna Amat, är han en hjälte eller skurk i berättelsen? Vad tror du? Motivera.

4 (mellansvår) Backman beskriver Mayas gitarr: (Maya...) Älskar allt med den. Tyngden av den mot sin kropp, hur träet svarar när hennes fingertoppar knackar på det, strängarna som skär hårt mot huden innan den riktigt hunnit vakna. De enkla tonerna, de mjuka riffen, det är en himmelsk lek för henne. - Fråga: hur beskriver du något föremål (inget levande) du verkligen tycker om? Inte bara färg och form, utan hur saken känns. Beskriv den saken med minst fem meningar.

5 (mellansvår) Backman skriver: Ett par hundra meter söder om vägskytarna börjar området som bara kallas "Höjden". Det är ett litet kluster av exklusiva hus med utsikt över sjön. - Fråga, finns ett sånt område här också? Ett område där de allra rikaste och mäktigaste samlats? Var ligger det? Ligger det långt från där du bor? och hur ser det ut i det området?

Frågor till kapitel 3

6 (lätt) vi får lära känna Kevin, är han en hjälte eller skurk i berättelsen? Vad tror du? Motivera.

7 (lätt) Det står om Kevin: Han var sju år, och alla visste redan då att han hade björnen i sig. Den går inte att hålla tillbaka. - Fråga: Vad tror du Backman menar med att någon har "björnen i sig"?

8: (lätt) Det sägs att en person måste träna 10 000 timmar på något för att bli bra. Hur tränar Kevin för att vara bäst?

9: (mellansvår) Backman skriver att Kevin bär hela samhället på sina axlar, vad menas med det?

Kassen innehåller:

- **En klassuppsättning (30 ex.) OBS! Alla böcker är numrerade.**
- **Frågor och lektionsupplägg till boken**

10: (mellansvår) Backman skriver: Centrala Björnstad består av radhus och små villor i en fallande skala av medelklass, men i "Sänkan" är det bara hyreshus, byggda så långt bort från Höjden som det gick. Fråga, finns ett sånt område här också? Ett område där de minst viktiga samlats? Var ligger det? Ligger det långt från där du bor? och hur ser det ut i det området?

11 (mellansvår) (Mira säger, efter att ...) hon har druckit tre eller fyra glas vin: "Man kan inte bo i den här stan, Maya, man kan bara överleva den." - Fråga: vad tror du Mira menar med det?

12 (svår) Vilken skillnad är det mellan Kevins möjligheter att lyckas bli hockeyproffs jämfört med Amats?

Björnstad - lektion 3

Frågor till kapitel 4-6, beräknad arbetstid 60 min

Kapitel 4

1 (mellansvår) Peter: "Hockey är enkelt att förstå på det sättet, det kan aldrig bli en del av ditt liv. Det måste vara hela." - Fråga: vad menar Peter med det?

2 (svår) Backman skriver: Sponsorn flinar och föreslår (om Peter): "Vi kanske kan anställa hans fru i stället? En klacksko som sportchef kanske funkar lika bra?" Männerna i rummet skrattar. Det ekar, högt i taket. - Fråga: varför är det roligt? Varför skrattar männen?

3: (lätt) per rätt svar Backman skriver: Städerskan ber alla om ursäkt, de flesta männen därinne ignorerar henne, även om en av dem lyfter hjälpsamt på fötterna när kvinnan sträcker sig för att tömma papperskorgen. - städpersonalen är bland det viktigaste som finns på företaget och skolor men får bryr sig om att behandla dem som människor och ens säga deras namn när man hejar. Vad heter skolans lokalvårdare?

4: (lätt) Man säger ibland att kvinnans list övergår mannens förstånd, hur gör Mira för att se till att hon får Volvon och Peter den lilla, trasiga bilen?

Kapitel 5

5: (mellansvår) Backman skriver: "klubben är mer än en klubb, den är ett kungarrike som de starkaste männen i skogen slåss om makten över" - Fråga: Vad är det att slåss om? Varför är klubben så värdefull?

6 (mellansvår) Mira säger till Maya att hon: "aldrig i sitt liv har sådana vänner igen som man har när man är tonåring, Maya. Inte ens om man behåller dem livet ut. Det blir aldrig detsamma som då." - Fråga tror du att det är så? varför/varför inte? Motivera.

Kassen innehåller:

- **En klassuppsättning (30 ex.) OBS! Alla böcker är numrerade.**
- **Frågor och lektionsupplägg till boken**

7: (lätt) Varför vill inte Maya och Ana bli sedda vid skolan med Peter och hans gamla, lilla bil?

8 (mellansvår) Varför skrattar inte Mira åt skämtet: "Jag vill bara att min man ska titta på mig som han tittar på hockey."?

9: (svår) Backman skriver om den gamla tränaren: "Sune andas genom näsan med tårar i ögonen, och hela ishallen luktar körsbärsträd." men vi som läst boken vet att ishallen luktar ishall. - vad menar Backman när han skriver på detta vis?

Kapitel 6

10: (mellansvår) David säger till spelaren Benjamin som slagits på planen: "Skit i vad folk säger, Benji. De kommer gilla oss när vi vinner." - Fråga: Är det så? Vad är viktigast? Att vinna eller att ha roligt när man sportar?

11: (lätt) Vad menar Backman när han skriver: "Kevin är juvelen, Benji är försäkringsbolaget."

12 (lätt) Vi får lära känna Benji (Benjamin), är han en hjälte eller skurk i berättelsen? Vad tror du? Motivera.

13 (svår) Älskar Kevins föräldrar honom? Motivera svaret.

Björnstad - lektion 4

Frågor till kapitel 7–9, beräknad arbetstid 60 min

Kapitel 7

1 (lätt) Backman skriver om Kevin: "Kevin går alltid på toaletten precis innan han och Benji drar till skolan. Han gillar inte att gå på toaletterna i skolan, inte för att de är äckliga utan för att de stressar honom." - Fråga: många elever använder inte skolans toaletter på hela dagen, och det är ett problem. Finns det något man kan göra för att få toaletterna trivsammare?

2 (lätt) Backman skriver "På platser som Björnstad blir de populäraste barnen kaptener tidigt, lagen väljs osynligt redan på lekplatsen. Amat, Lifa och Zacharias var den sortens ungar som blev över." - Fråga: har du själv sett om de populära inte släpper in de töntiga i sitt gäng? Finns det något man kan göra åt det?

3 (lätt) Backman beskriver Bobo: "Bobo är störst av dem allihop, bred som en ladugårdsdörr och så ful att han kan få rättor att flytta." - Välj ut en kändis ur ditt minne och beskriv honom/henne på liknande vis med en enda mening.

Kassen innehåller:

- **En klassuppsättning (30 ex.) OBS! Alla böcker är numrerade.**
- **Frågor och lektionsupplägg till boken**

4 (mellansvår) Backman om Kevin i lågstadiet: "Han gick vilse och kom fem minuter för sent tillbaka till bilen. Hans pappa hade åkt då. Kevin fick gå hela vägen tillbaka till Björnstad ensam i mörkret. Snödrivorna i vägdiket nådde honom till låren, det tog honom halva natten att komma hem. Han stapplade blöt och utmattad in i ett tyst hus. Föräldrarna låg och sov. Pappan ville lära honom värdet av att passa tider." - Fråga: varför är det så viktigt att passa tider? kunde pappan gjort på något annat sätt?

5 (mellansvår) Backman om Maya som hört Amat hälsa: "Hon vänder sig som hastigast, noterar hans närvaro och ingenting mer. När man är femton år kan en blick inte göra mer ont än så". - Varför gör det så ont? hon säger ju ingenting.

Kapitel 8

6 (lätt) "David masserar sina tinningar. Ser sig själv i speglingen i datorskärmen, det röda rufsiga håret och de utmattade ögonen. Han reser sig och går mot toaletten. Kräks igen." - Fråga: varför kräks David?

7 (mellansvår) Backman skriver: "David tycker att Sune ska låta honom göra sitt jobb, Sune tycker att David missförstått vad som ÄR hans jobb." - Fråga: vilken av de två tränarna tycker du verkar vara bäst? varför?

8 (lätt) Vad menar Backman, om Peter: "Man kan inte se gravstenar i ögonen och be om ursäkt"?

9 (lätt) Vad gjorde Sune för fel med Robban Holts, så att han aldrig blev en stjärna?

Kapitel 9

10 (lätt) Miras mamma räknade in barnen varje kväll: "'En, två, tre, fyra, fem, sex", hörde Mira henne viska genom huset (...) Det är ett av hennes vackraste barndomsminnen." - Fråga: hur gör din mamma/pappa på kvällarna? finns det någon ceremoni med inräkning, kram eller liknande?

11: (lätt) Varför valde Maya att bli bra på att spela gitarr istället för att vara bra på en sport?

12: (lätt) Backman skriver om Mira: "Om hon gör allting rätt på sitt jobb så går allting oftast som planerat, men det spelar ingen roll om hon gör allting i hela universum rätt som mamma: Allt det absolut hemskaste kan hända ändå." - Fråga: vad var det som hade drabbat Mira? orsaken till att de flyttade hem till Sverige igen.

13 (svår) Mira sa om Peter: "Du var en bortkommen liten bondgrabb från skogen men jag visste att någon som precis blivit näst bäst i hela landet och ändå sitter och gråter för att han är så rädd att göra människor han älskar besvikna, han kommer bli en bra man. Han kommer bli en bra pappa. Han kommer skydda sina barn. Han kommer aldrig låta något hända sin familj." - Fråga: vad är en bra pappa enligt dig?

Kassen innehåller:

- **En klassuppsättning (30 ex.) OBS! Alla böcker är numrerade.**
- **Frågor och lektionsupplägg till boken**

Björnstad - lektion 5

Låt eleverna läsa vidare t.o.m. kapitel 12. Fyll tavlan med fyra kolumner och samtala med hela klassen kring de svar som kan passa i kolumnerna.

Kolumnrubrikerna är:

Hur är det att bo i Björnstad? Vad tror du ungdomar som inte spelar hockey gör?

Hur kan tränarna tolerera sådan mobbning och hård stämning i laget? Varför stoppar ingen Bobo när han ger sig på de yngre?

Hur värdefull är ens bästa vän?

Vem, av de du läst om hittills, skulle du vilja vara? och varför?

Björnstad - lektion 6

Läs vidare till och med kapitel 18.

Dela upp klassen i läsgrupper om 4–5 elever. Utse en sekreterare per grupp som ska skriva ner det de kommer fram till.

Låt eleverna besvara följande frågor:

1 Det står: *Det tar pojken en timme att halvt krypa, halvt stappla till omklädningsrummet. Det är tomt. Elementen är avstängda. Hans skor är sönderklippta och alla hans kläder ligger dyblöta på golvet i duschen. Det är den bästa dagen i hans liv.* Vad krävs av Amat för att han ska bli en i laget? Vad krävs för att man ska bli del av en grupp? Är det någon skillnad på en grupp med pojkar jämfört med en grupp med flickor?

2 Peter säger: *Vad kan idrotten ge oss? Vi lägger hela vårt liv på den och vad kan vi hoppas på, i bästa fall? Några ögonblick ... några segrar, några sekunder när vi känner oss större än vi egentligen är, några enstaka tillfällen av att inbilla oss att vi är ... odödliga. Det är ju en lögn. Det är ju inte viktigt.* För vem är det viktigt?

Kassen innehåller:

- **En klassuppsättning (30 ex.) OBS! Alla böcker är numrerade.**
- **Frågor och lektionsupplägg till boken**

3 David säger till Kevin, just när han går ut: – *Jag är stolt över dig, Kevin. Jag älskar dig. Oavsett vad som händer ikväll, om du gör din bästa match eller din sämsta, så finns det inte en spelare i världen som jag hade valt före dig.* För vem spelar Kevin? Vem vill man göra glad när man vinner något?

4 Hur bra är Backman på att skildra en hockeymatch? Såg ni för er inre syn hur det gick till, eller misslyckades han med beskrivningarna? Hur hade han kunnat skriva i stället?

Björnstad - lektion 7

Läs vidare till och med kapitel 24.

Dela upp klassen i läsgrupper om 4–5 elever. Den här gången är det extra viktigt att alla grupper innehåller både pojkar och flickor. Utse en sekreterare per grupp som ska skriva ner det de kommer fram till.

Låt eleverna besvara följande frågor:

1 Boken handlar mycket om vänskap: Efter matchen åker Amat till festen hos Kevin. Backman skriver: "Zacharias kommer aldrig fråga Amat om han glömde bort honom eller om han helt enkelt sket i honom. Men en går, en står kvar. Och ingenting blir riktigt detsamma igen" - Hur illa kan man behandla en vän och samtidigt behålla vänskapen? var går gräsen för när man inte längre kan vara vänner?

2 Maya blir våldtagen. Sättet det sker på är troligen ett av de vanligaste. "Det är bara ingen som berättar att det kan vara så här: Med någon hon känner. Litar på. Har skrattat med." Men vem bär skulden? Kevin? Maya? Kevins föräldrar som lämnade huset åt pojken? eller Mayas föräldrar som var fullt medvetna om att flickorna inte skulle åka och jobba med läxor?

3 Vad menar Maya med att ingen kommer att tro henne i den här dialogen?

(Maya) – Det spelar ingen roll, Amat. Det spelar ingen roll vad jag säger, ingen här kommer tro mig ändå.

(Amat) – Varför inte?

(Maya) – För att det här är en jävla hockeystad, viskar hon.

4 Både Kevins mamma och Mayas mamma hanterar oron på samma sätt. De frågar ingenting

Kassen innehåller:

- **En klassuppsättning (30 ex.) OBS! Alla böcker är numrerade.**
- **Frågor och lektionsupplägg till boken**

utan åker i väg med bilen och sätter sig ensam med sina funderingar. Hur tycker du att mammorna borde ha gjort? Hur mycket, och om vad, kan en mamma fråga innan hon blir "en tjatig ocool mamma"?

Björnstad - lektion 8

Läs vidare till och med kapitel 30

Dela upp klassen i läsgrupper om 4–5 elever. Utse en sekreterare per grupp som ska skriva ner det de kommer fram till.

Låt eleverna besvara följande frågor:

1 Författaren återkommer ofta till olika slogans och ordspråk. I kapitel 26 har en banderoll fallit till golvet. Man har trampat på den och smutsat ner den. Texten lyder: "Den som mycket är givet till, är mycket förväntat av". - Hur tycker ni det passar in i handlingen här? Att just den fallit till golvet från ishallens tak där den hängt sedan Peter var liten, och nu blivit nersmutsad?

2 Ana möter Kevin i joggingspåret: "*Ana följer hundarna när de korsar elljusspåret. Kevin tvärstannar femton meter bort. Först reagerar hon knappt, tänker att han kanske blev skrämmd av hundarna. Men så ser hon att det är henne han hejdat sig för. För ett par dagar sedan skulle han inte ha kunnat peka ut henne på ett klassfoto om hon så var ensam på bilden, men han vet vem hon är nu. Och han är varken stolt eller skamsen, vilket är de enda två ansiktsuttryck hon någonsin sett en kille från skolan ha efter att ha legat med en tjej i helgen. Han är rädd. Hon har aldrig sett en man så fruktansvärt rädd.*" Vad är det Kevin är rädd för?

3 Maya tänker inte anmäla våldtäkten, först. Men: "*Det krävs tre små flickor som leker på gatan utanför hennes fönster för att få henne att ändra sig.*" Hur kommer det sig att Maya ändrade sig?

4 Efter att Maya berättat, ser hon föräldrarnas förtvivlan. Backman skriver: "*Det varje mamma och varje pappa i sina mörkaste djup fruktar allra mest att erkänna: "Vi kan inte skydda våra barn."*" Hur skyddar dina föräldrar dig? Varför gör de så? Är de bara jobbiga?

Kassen innehåller:

- **En klassuppsättning (30 ex.) OBS! Alla böcker är numrerade.**
- **Frågor och lektionsupplägg till boken**

Björnstad - lektion 9

Läs vidare till och med kapitel 36

Dela upp klassen i läsgrupper om 4–5 elever. Utse en sekreterare per grupp som ska skriva ner det de kommer fram till.

Låt eleverna besvara följande frågor:

1 David har sett hundratals ledare under sin hockeykarriär. De formella och de naturliga, de skrikande och de tysta. Han visste inte att han kunde vara en själv förrän Sune skickade ut honom på isen med en visselpipa och ett gäng sjuåringar. "Jag är ingen bra tränare", sa David, och Sune rufsade honom i håret och svarade: "Folk som tror att de är bra tränare blir det aldrig."

(Undersköterskan Ann-Katrin till nya kollegor) "Det kommer komma in människor här som du känner, du måste behandla dem som patienter, det är en fråga om ledarskap".

(Benji talar till spelarna före match) Benji håller Lyts axlar och fixerar hans pupiller när han citerar tränaren igen:

— "Vi är ett lag. Vi ger varandra makt. När en faller stiger en annan fram

"Varken forskning eller idrott vet egentligen vilka de är, ledarna vi följer. Bara att vi inte tvekar när vi ser dem."

Fråga: Vad är det som skiljer en bra ledare/tränare från en dålig? Hur ska en bra ledare (tränare/mentor/lärare/scoutledare/chef) vara?

2 Backman har en speciell stil när han skriver. Det finns inte mycket detaljer. Du som läsare måste fylla i händelserna med din egen fantasi. Hela slutspelet när de förlorar matchen beskrivs med:

"När motståndarna gör 3–3 med mindre än en minut kvar faller ett lag på isen, två dussin föräldrar på läktaren, och en stad i skogen. I pausen inför overtiden kräks tre spelare.

Ytterligare två kommer knappt tillbaka in på isen för att musklerna krampar. Tröjorna är genomblöta, varenda cell i kropparna är tömd. Det tar ändå mer än femton minuters spel för motståndarna att bryta ner dem en sista gång. De spelar runt, runt, runt, och till sist hinner Benji inte fram, Filip tappar för första gången en markering, Lyts klubba är för kort, Amat är ett uns för sen ner på isen för att täcka skottet."

Fråga: Vad är det som utelämnats? Vad ser ni för er inre syn när ni läser texten, som inte finns med i texten?

3 (Kevins föräldrar:)

I en villa sitter en mamma och en pappa vid ett köksbord.

— Jag bara säger att ... tänk om ..., säger mamman.

— Tror du det om vår SON!? Vad i helvete för sorts mamma är du om du TROR DET OM VÅRT BARN!!!??? vrålar pappan.

Kassen innehåller:

- **En klassuppsättning (30 ex.) OBS! Alla böcker är numrerade.**
- **Frågor och lektionsupplägg till boken**

Hon skakar förkrossat på huvudet med blicken i golvet. Han har förstås rätt. Vad för slags mamma är hon? Hon viskar att självklart inte, självklart tror hon inte det om deras son.

Fråga: Hur reagerar föräldrar på anklagelser? Hur tror du dina föräldrar skulle reagera om du var misstänkt för ett svårt brott som våldtäkt, grov misshandel, dråp, väpnat rån eller liknande?

4 (Benji när Bengt skämtar i bussen)

— Grabbar, vet ni hur man får fyra bögar att sätta sig på en stol? Man vänder på den!

Alla skrattade. Benji minns för att han tittade i smyg på David, och såg att han också gjorde det. Det är lika lätt att exkludera som att inkludera, lika lätt att skapa ett vi som ett dem.

Benji har aldrig varit rädd för att få stryk eller för att bli hatad om någon får reda på sanningen om honom, han har varit hatad av vartenda motståndarlag sedan han var barn.

Det enda han är rädd för är att det en dag ska finnas skämt som hans lagkamrater och tränare inte vill dra medan han är i rummet. Skrattets utanförskap.

(Benji med basisten)

Han försöker låta allting ske, men när han lägger sina handflator på den andra pojken ryggen knyts de instinktivt. Pojken rycker förvånat till, Benjis kropp spänns, han väger med flit på den brutna foten tills smärtan skjuter brinnande pilar genom hela hans skelett. Han skjuter basisten mjukt ifrån sig. Plockar upp sina kryckor och viskar:

— Det här var ett ... misstag ...

Basisten står ensam i mörkret bland träden med fötterna försvunna i snön när nummer sexton hoppar tillbaka mot Ladan. Han säger:

— Stora hemligheter gör oss till små män ...

Benji svarar inte. Men han krymper.

Fråga: Benji är kanske samtidigt både den tuffaste och den sköraste personen i berättelsen. Vad menar han med "skrattets utanförskap"? Har du upplevt det någon gång? Vad är det som gör att Benji "krymper" av basistens ord?

Björnstad - lektion 10

Läs vidare till och med kapitel 42.

Dela upp klassen i läsgrupper om 4–5 elever. Utse en sekreterare per grupp som ska skriva ner det de kommer fram till.

Låt eleverna besvara följande frågor:

Kassen innehåller:

- **En klassuppsättning (30 ex.) OBS! Alla böcker är numrerade.**
- **Frågor och lektionsupplägg till boken**

1 Kevins mamma har gått från rum till rum i huset. Städat Kevins rum, gjort sig av med alla lakan och örngott, slängt alla tröjor och jeans från tvättkorgen i klädinsamlingar långt från deras egen adress. Hon har dammsugit upp alla eventuella blusknappar och spolat ner alla eventuella spår av marijuana i toaletten. Är det rätt eller fel av henne att göra så här?

2 Kevins pappa är rik och ger Amat ett erbjudande Amat knappt kan säga nej till. Ett bra jobb för hans mamma och fem tusen kronor. Underförstått får Amat allt detta i utbyte mot att vara tyst om vad han sett. Hur skulle du ha gjort i den situationen? Hur tror Amat kommer att göra?

3 Mira springer i kapp de som kastade sten genom Mayas fönster och ett slagsmål uppstår. Dagen efter diskuterar Mira och Peter:

Peter och Mira sitter i köket, håller varandras händer.

– Tycker du att jag är omanlig, för att jag inte kan slåss? viskar han.

– Tycker du att jag är okvinnlig, för att jag kan? frågar hon.

Vad tycker ni? Är det manligt att slåss eller inte slåss? Är det kvinnligt att slåss eller inte slåss? Och vad finns det som är värt att slåss för?

4 Mira pratar med sin kollega på kontoret i Hed, Mira skriker:

– DET ÄR MITT JÄVLA BARN!

Kollegan sluter ögonen. De sitter brett isär.

– Det kanske är just då du måste veta skillnaden mellan hämnd och rättvisa.

Vad är det för skillnad mellan hämnd och rättvisa i Miras fall? Skulle du kunna skilja på hämnd och rättvisa om någon stjal din cykel och du ser den dagen efter? Vad vill du göra då och vad får du göra då?

Efter att alla i gruppen läst ut boken

Fundera gärna på frågorna. Ni får dem en vecka i förväg för att ni ska ha god tid på er att tänka igenom bokens innehåll och handling.

Namn på gruppmedlemmar:

Sekreterare (namn på den som skriver):

Frågor - alla ska säga något om varje fråga och ett dokument skickas för hela gruppen.

Kassen innehåller:

- **En klassuppsättning (30 ex.) OBS! Alla böcker är numrerade.**
- **Frågor och lektionsupplägg till boken**

Det finns bara fyra frågor och de är öppna, de saknar rätt svar. Däremot ska du inte svara "för många sidor" eller något om den fysiska boken utan frågorna baseras enbart på innehållet i boken.

1: Vad är det du gillar med boken?

2: Vad är det du inte gillar med boken?

3: Vad finns det för frågetecken? (lösa trådar, saker du inte förstått, vad kan komma att beskrivas mer i nästa bok)

4; Vad är det för mönster och kopplingar du kan se? (saker som återkommer, sättet att skriva jämfört med annat du läst eller sett, saker i boken som följer normer i samhället liksom saker som bryter normer i samhället, till exempel behandling av folk baserat på manligt/kvinnligt, gammal/ung rik/fattig)

Björnstad - skrivuppgift 1 personbeskrivning som Backman

Backman använder sig mycket av "isbergstekniken" när han beskriver människor. Jämför med Hemingways berömda novell "Berg som vita elefanter". Den enda beskrivningen av hur flickan i berättelsen ser ut är:

"Vad tycker du vi ska dricka?" frågade flickan. Hon hade tagit av sig hatten och lagt den på bordet.

Backman gör likadant. När han beskriver människorna gör han det genom andra människors ögon. Det finns inga detaljer. I stället skapar Backman en känsla av en person som läsaren sedan formar inuti sin hjärna. Några exempel ur boken:

Amat

Han har alltid varit kortast i alla lag, aldrig haft muskler som de andra spelarna, aldrig skjutit lika hårt. Men ingen i den här stan fångar honom. Ingen i något lag han någonsin mött har varit lika snabb. Han kan inte förklara det, men han förmodar att det fungerar likadant som när en del människor tittar på en fiol och bara ser en hög plankor och skruvar medan andra människor ser musik. Skridskorna har aldrig känts främmande för hans kropp, tvärtom, det är när han kör ner fötterna i vanliga skor som det känns som när sjömän stiger i land.

Kassen innehåller:

- **En klassuppsättning (30 ex.) OBS! Alla böcker är numrerade.**
- **Frågor och lektionsupplägg till boken**

Ana

Ana var en tornado. En hundrakantig kloss i ett samhälle där alla skulle passa i runda hål. De var tio år när hon lärde Maya skjuta med jaktgevär, Maya minns att Anas pappa alltid gömde reservnyckeln till vapenskåpet i en låda högst upp på ett skåp längst in i den mögeldoftande källaren. Lådan var utöver nycklar och ett par spritflaskor även full av porrtidningar. Maya stirrade chockat på dem, Ana såg det och ryckte bara på axlarna: "Pappa fattar inte hur internet funkar." De sköt i skogen tills ammunitionen tog slut. Då täljde Ana, som alltid bar kniv, svärd åt dem och så fåktades de bland träden tills det blev mörkt.

Kevin

Han var två och ett halvt när han åkte skridskor första gången, tre när han fick sin första klubba, när han var fyra var han överlägsen femåringarna, när han var fem var han bättre än sjuåringarna. Vintern när han fyllde sju förfrös han ansiktet så illa att om man står nära honom kan man fortfarande se de små vita fläckarna över hans kindben.

Benji (Benjamin)

Hon är ensamstående mamma med tre döttrar men det är den här sjuttonåriga pojken som hon mest av allt bekymrar sig för i världen. En pojke som oroar sig för lite för framtiden, och plågas för mycket av det förflutna, inget gör en mor mer beklämd. Hennes lilla Benjamin, som är alldeles för lätt för flickorna i Björnstad att förälska sig i. Pojken med det vackraste ansiktet, de sorgsnaste ögonen och det vildaste hjärta de sett. Hans mamma vet, för hon gifte sig med en man som såg precis likadan ut, och inget annat än problem väntar på den sorten.

Miras arbetskamrat

Tanken avbryts av kollegan, Miras bästa vän och hennes penicillin mot sjukdomen uttråkning:

– Jag har aldrig varit såhär bakfull. Min mun smakar taxarsle. Såg du mig slicka på något igår kväll?

– Jag var inte med dig igår kväll, ler Mira.

– Inte? Är du säker? Det var after work. Väl? Var inte du med? Var det inte after work? mumlar kollegan och slänger sig i en stol.

Hon är nästan en och nittio lång, bär varenda centimeter som en självklarhet, istället för att försöka krympa inför ängsliga män på kontoret dyker hon upp i blodröda skor med arméknivsvassa klackar höga som kubanska cigarrer. Hon är en serietidningsritarfantasi, ingen dominerar ett rum som hon. Eller en efterfest.

Ramona, som äger puben "Pälsen"

Peter ser henne på långt håll. Hon väntar in honom.

– Letar herrn efter nåt? frågar Ramona.

Kassen innehåller:

- **En klassuppsättning (30 ex.) OBS! Alla böcker är numrerade.**
- **Frågor och lektionsupplägg till boken**

Hon har blivit äldre, men hon är som sin pub: alltid densamma. De som inte gillar att Pälsen ger stans ligister en fristad på kvällarna pratar om henne som en obehaglig tant med sociala fobier på god väg att förlora förståndet, men även om Peter sällan träffar henne numera känns det fortfarande som att komma hem efter en lång resa varje gång han gör det.

Din uppgift

Du ska beskriva **en man** och **en kvinna**, känd på något vis, på samma sätt som Backman beskriver människor. Det ska inte finnas någon färg på ögon, längd på hår eller andra detaljerade yttre beskrivningar. Ändå ska du försöka beskriva personerna som om man såg dem genom någon annans ögon och beskrivningen ska matcha deras personlighet så bra att det borde gå att identifiera dem från din beskrivning, även om man inte vet exakt vilka de är. Skriv ändå namnet överst, som jag gjort på beskrivningarna, så att jag vet vem det är du beskriver. Förhoppningsvis vet jag vem det är. **Det får inte vara någon elev på skolan.**

Björnstad - skrivuppgift 2 skriv som en journalist

Om du klickar på länken i botten får du fram en tidningsartikel om det som hänt i Björnstad. Läs artikeln, helst i grupp.

1: När man skriver tidningsartiklar är det viktigt att vara neutral. Man ska inte ta ställning för någon i artikeln, speciellt inte om personen inte är dömd för något brott. Det man skriver ska inte heller vara vinklat för eller mot någon speciell person. Läser du artikeln kommer du att se att flera delar är vinklade. Skriv ner minst tre saker i artikeln där ni tycker att journalisten gjort fel.

2: Skriv om artikeln så att den överensstämmer med hur en artikel ska vara utformad. Diskutera gärna vilken bild med tillhörande bildtext som borde finnas med, om det ens ska finnas en bild. Kom ihåg journalistens nyckelord för en bra artikel:

***Vad?**

Vad är det som hänt?

***När?**

När hände det?

***Var?**

Var, på vilken plats hände det?

Kassen innehåller:

- **En klassuppsättning (30 ex.) OBS! Alla böcker är numrerade.**
- **Frågor och lektionsupplägg till boken**

***Vem?**

Vilka är inblandade?

***Varför?**

Vad är motivet? Orsaken? Varför hände det?

Björnstad - skrivuppgift 3 valfria skrivövningar

I medföljande dokument finns olika texttyper du ska kunna när du slutar grundskolan.

Du ska välja (minst) en annan texttyp och använda dig av handlingen i "Björnstad" i din text.

Argumenterande/debatterande text/artikel-

Är en text där en tes (åsikt om något) lyfts fram. Med hjälp av argument försöker personen övertyga andra om att tesen är rätt. Till skillnad från insändare och krönika, är denna mer formell och saklig (=sann). Skrivs ofta av politiker eller experter av olika slag.

Språk: formellt språk.

Syfte: att påverka.

Struktur: rubrik, inledning med tes, argument, motargument och avslutning.

Skriv gärna en artikel med en tes för- eller mot att bo kvar i Björnstad eller flytta till annan ort.

Krönika-

Handlar oftast om en persons tankar och åsikter. Kan vara både allvarlig och underhållande. Är en reflekterande (argumenterande) text. Språket är allmänt (levande, bildspråk, metaforer, liknelser).

Syfte: att roa.

Struktur: rubrik, inledning, huvuddel (argumentation- varför? vem? vad?) och en avslutning (slutsats, uppmaning eller knyta an till inledningen).

Skriv en krönika till exempel om hur det är att vara en tjej som hellre spelar gitarr än hockey i Björnstad - eller något liknande.

Poesi/ dikter/ lyrik-

Är ofta korta texter som vill förmedla en känsla, tankar, händelse och drömmar. Skrivs oftast med bildspråk och upprepningar. En del följer regler med rytmer och rim. Flera rader som

Kassen innehåller:

- **En klassuppsättning (30 ex.) OBS! Alla böcker är numrerade.**
- **Frågor och lektionsupplägg till boken**

håller ihop kallas strof eller vers.

Syfte: att beröra.

Är du poet? Skriv då en dikt om en händelse du själv väljer ut ur boken. Det behöver inte vara våldtäkten, det kan vara Amats känsla när han får spela i juniorlaget, eller hur det är att ha en alkoholiserad pappa, som Ana.

Formella brev-

Skrips ofta till någon man inte känner, tex ett företag, organisation eller myndighet. I ett formellt brev kan man tex ansöka om ett arbete, klaga på en vara eller säga upp en prenumeration.

Språk: formellt språk, undvik slangord, ironi och skämt.

Syfte: att informera.

Struktur: längst upp i vänster hörn skrivs avsändarens namn och adress, under detta skrivs mottagarens namn och adress, längst upp till höger skrivs ort och datum. Sedan skriver man en rubrik, som tydligt talar om ärendet, efter detta förklarar man sitt ärende och till sist en avslutning. Alltså en datumangivelse, namn och adress, hälsningsfras, inledningsfras och en avslutningsfras.

Skriv ett brev till styrelsen där du förklarar varför du är nöjd med David, vill att Sune stannar eller vill ha bort Bengt. Eller skriv som Amats mamma över din arbetssituation, beskriv den och kom med förslag till förbättringar, eller liknande.

Insändare-

Kort text om ett aktuellt ämne. Den som skriver vill påverka andra att tycka som den själv. Ofta upprörda läsare som skriver för att klaga på företeelser.

Syfte: att påverka.

Struktur: rubrik som sammanfattar vad insändaren handlar om, presentera åsikt och argument, avsluta med en upprepning och gärna en uppmaning och allra sist din signatur (behöver inte vara ditt riktiga namn, tex "Ordentliga Lisa")

Skriv en insändare om Björnstad och något du vill ska förändras i staden. Du måste ha något du är missnöjd med tillsammans med ett lösningsförslag.

Kassen innehåller:

- *En klassuppsättning (30 ex.) OBS! Alla böcker är numrerade.*
- *Frågor och lektionsupplägg till boken*

Reportage-

En längre tidningstext som berättar ingående om en person, en plats eller en händelse. Skillnaden mellan reportage och artikel är att reportage är personligt skrivet och innehåller miljö- och personbeskrivningar. Tex: personreportage, resereportage, nyhetsreportage. Sakligt innehåll. Skrivs i presens (nutid).

Språk: Lekfullt språk, sinnesbeskrivningar- syn, lukt, hörsel, smak och känsel vid beskrivning av personer, platser och händelser.

Syfte: att roa, beröra, informera.

Struktur: rubrik, inledning, fördjupning (beskrivningar, fakta och intervjuer) och en avslutning.

Tänk dig att du var med på någon av matcherna och skriv ett reportage om matchen.

Eller någon liknande större händelse i Björnstad som läsare av en tidning kan tänkas vara intresserade av att betala för att få läsa.

Nyhetsartikel-

Förmedlar fakta, något som hänt, är objektiv (saklig) och opersonligt skriven. Vad? När? Vem? Varför? Hur? Var?

Struktur: rubrik, inledning (ingress) och huvuddel (brödtext). Rubriken ska tala om vad texten handlar om, inledningen ska sammanfatta huvuddelen och huvuddelen ska vara mer ingående i ämnet.

Samma som artikeln du läste om Kevin. Till skillnad från reportaget ska detta vara en nyhetsartikel, kortare och mer slagkraftig. Välj en nyhet ur boken du tror folk vill betala för att läsa i en tidning.

Notis-

Snarlik en nyhetsartikel, men skiljer sig i omfång. Består endast av rubrik och brödtext. Texten är mycket kortfattad och saklig. Beskriver bara det viktigaste och hoppar över detaljer. Svarar på frågorna vad? när? vem? varför? hur? var?

Skriver du ett reportage eller en nyhetsartikel kan du skriva en notis till den också.

Kassen innehåller:

- *En klassuppsättning (30 ex.) OBS! Alla böcker är numrerade.*
- *Frågor och lektionsupplägg till boken*

Blogg-

En webbsida på internet där en person reflekterar över sitt liv eller aktuella händelser. Kan liknas med en offentlig dagbok. Den är interaktiv, alltså andra kan kommentera till skribenten.

Språk: talspråk eller vardagligt språk riktat till sin tänkta målgrupp av läsare.

Syfte: att påverka, att roa, att beröra, att informera, att uppröra, att sälja.

Struktur: titel, som ofta säger något om innehållet i bloggen, sedan görs kontinuerliga inlägg av bloggaren.

Skriv en blogg med flera inlägg som täcker tiden från semifinalen till finalmatchen. Du väljer själv om du är utomstående eller någon som står nära någon i laget och därför har mer information än resten av staden. Du kan tom. vara Mayas lillebror Leo.

Recension-

En text som berättar vad en person tycker om ett verk. Ett verk kan vara en bok, en film eller ett musikalbum. Kan vara både bra och dålig kritik.

Syfte: att informera, att beröra, att sälja.

Struktur: rubrik, som säger något om kritikerns åsikt och locka till vidare läsning. Inledning, innehållet i boken och en avslutning.

Detta är det traditionella sättet att avsluta en bok i skolan. Du har säkert skrivit mängder av recensioner genom åren så välj hellre något annat alternativ och lär dig något nytt.

Novell-

En kort skönlitterär text, ofta om endast en händelse och några få personer. Viktigt med en "röd tråd". Har en tydlig konflikt och slutar oftast med en knorr eller oväntad händelse. Välj ett tempus: nutid eller dåtid. Berättarperspektiv: allvetande berättare, tredje person eller jag-form.

Syfte: att beröra.

Struktur: rubrik, inledning (vem? var? när?), upptrappning, höjdpunkt (=peripeti) och avslutning.

Verkligen? Gärna! men...

Kassen innehåller:

- **En klassuppsättning (30 ex.) OBS! Alla böcker är numrerade.**
- **Frågor och lektionsupplägg till boken**

Det är möjligt att skriva "fan fiction" i novellform, tänk dig att du följer någon annan i Björnstad som inte är huvudperson. Vad tycker och tänker han/hon? Kanske Miras jobbarkompis i Hed? Eller Kevins pappa?

Det finns inte tid att skriva en novell på den lilla tid vi har i klassrummet utan du får ställa in dig på att skriva hemma.